

СТАНОВІШЧА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ Ў СЁНЯШНІМ ГРАМАДСТВЕ

Богуш Арцём, Міхайлаў Клім

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі
г. Мінск, Рэспубліка Беларусь

Саўчык М.К. - выкладчык

У артыкуле гаворыцца аб становішчы беларускай мовы, аб з'яўленні новых інтэрнэт-рэсурсаў.

Сёння беларуская мова выкарыстоўваецца ў шматлікіх сферах жыцця ў Беларусі, у тым ліку ў культуры, адукацыі, грамадскай дзейнасці, у сродках масавай інфармацыі, навуцы, літаратуры, мастацтве, а таксама ў штодзённым жыцці. Яна не можа лічыцца мёртвай, бо гэта афіцыйная мова краіны і выкарыстоўваецца ў шматлікіх сферах жыцця ў Беларусі і за мяжой. Беларуская мова захоўвае сваю важнасць для беларускага народа і культуры.

Тым не менш, наша беларуская мова цяпер знаходзіцца ў складанай сітуацыі праз абмежаванні, якія накладваюцца ў дзяржаўным і грамадскім жыцці.

З прычыны нізкай пазіцыі беларускай мовы у некаторых рэгіёнах адбываецца паступовае зніжэнне моўнай кампетэнцыі як у навучальных установах, так і сярод насельніцтва.

Аднак па-ранейшаму існуюць арганізацыі, якія працуюць над пашырэннем ведаў і падтрымкай беларускай мовы, у тым ліку ў сацсетках. У сучасных абставінах беларуская мова захоўваецца як неад'емны элемент беларускай ідэнтычнасці і культуры. Актывісты і арганізацыі, што падтрымліваюць беларускую мову і культуру, працягваюць сваю дзейнасць і пашыраюць сферы, у якіх можна выкарыстоўваць беларускую мову, напрыклад, у блогах, відэа— і аўдыяпадкастах, сацыяльных сетках.

На працягу гісторыі наша краіна сутыкалася з забаронай выкарыстання роднай мовы і зніжэння яе якасці ў адукацыі і культуры. Але гэта не прывяло да знішчэння мовы, яна захавала сваё існаванне і развіццё, у тым ліку з дапамогай дыяспары.

За апошнія гады ў Беларусі з'явілася шмат новых інтэрнэт-рэсурсаў, якія выкарыстоўваюць беларускую мову ў сваіх матэрыялах і афармленні, напрыклад, у сацыяльных сетках "Facebook" і «ў кантакце». Беларуская мова з'яўляецца адной з самых распаўсюджаных моў, якую выкарыстоўваюць наведнікі з Беларусі. Апошнім часам у Беларусі павялічылася колькасць сайтаў і блогераў, якія выкарыстоўваюць беларускую мову ў сваіх артыкулах і відэа.

Трэба заўважыць, што штучнае абмежаванне мовы і іншых нацыянальных сімвалаў, прывяло да адваротнага: многія сталі цікавіцца нацыянальнай гісторыяй, літаратурай, культурай.

Нават у звычайным жыцці людзі, якія раней не размаўлялі па-беларуску, сталі карыстацца роднай мовай. Нехта цяпер вядзе сацсеткі выключна па-беларуску, нехта ладзіць беларускамоўныя тыдні.

Усё гэта гэта прывяло да пераасэнсавання значнасці мовы для нацыянальнай ідэнтычнасці і павышэння яе статусу ў супольнасці. Напрыклад, выкарыстанне лекарамі беларускай мовы выклікае больш даверу з боку пацыентаў. А ўжыванне мовы падчас публічных мерапрыемстваў узмацняе пачуццё нацыянальнага гонару.

Сёння, як ніколі, вельмі важна падтрымліваць беларускую мову, дасканаласць яе развіцця і забяспечыць ёй месца ў сучасным свеце. Гэта можна зрабіць праз адукацыю, нацыянальныя і культурныя мерапрыемствы, фінансавую і палітычную падтрымку ды і іншыя меры, якія дапамогуць зберагчы і павялічыць моўныя рэсурсы і даць штуршок да вывучэння і захавання нацыянальнай ідэнтычнасці. А па-другому і быць не можа, таму што ў беларускай мове ёсць пяць найбольш важных адметных рыс, якія адсутнічаюць у іншых мовах і надаюць ёй непаўторнасць. Па-першае, гэта фанетычная мяккасць, што дадае мілагучнасці беларускай мове і істотна адрознівае яе ад іншых суседніх моў. Па-другое, багатая лексіка: у нашай мове шмат арыгінальных слоў. Гэта дазваляе выказаць нюансы значэнняў, якіх няма ў іншых моўных сістэмах. Па-трэцяе, гістарычныя сувязі з такімі моўнымі сістэмамі, як польская, літоўская, руская, украінская і інш. З аднаго боку, гэта ўзбагачае мову, з іншага — зберагае моўную спадчыну. Па-чацвёртае, граматычная складанасць, што дадае спецыфічнасць і дазваляе дакладней перадаваць думкі. Па-пятае, гэта гукавая сістэма. Беларуская мова выкарыстоўвае кіраваную гукавую сістэму з дыякрытычнымі знакамі. Гэта дапамагае больш дакладна вымаўляць словы.

У заключэнні можна зрабіць выснову: беларуская мова застаецца рэальным сродкам камунікацыі, ідэнтыфікацыі і культуры беларусаў і захаввае сваё месца ў моўным ландшафце Еўропы.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. [Электронны рэсурс]. – 2024. Рэжым доступу: <https://nashaniva.com/310910>. Дата доступу 12.04.2024.
2. Беларуская мова ў XX ст. [Электронны рэсурс]. – 2024. Рэжым доступу: <https://studfile.net/preview/9171750/page:33/>. Дата доступу 12.04.2024.